

Ἐκθεση ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

30/8/2020

ΠΡΟΤΥΠΑ

Ορισμός: πρότυπο είναι κάθε υποδειγματικό στοιχείο το οποίο μπορεί να αποτελέσει μοντέλο άξιο για μίμηση ή σύγκριση και υπόδειγμα δράσης. Το πρότυπο δεν ταυτίζεται με το ιδανικό. Το ιδανικό που είναι το τέλειο προϋποθέτει το πρότυπο. Ο άνθρωπος ακολουθεί το πρότυπο, ενώ επιδιώκει το ιδανικό.

Ιστορική αναδρομή: τα πρότυπα επηρεάζονται και διαμορφώνονται ανάλογα με την εποχή και τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούν. Για παράδειγμα, στις πρώτες ανθρώπινες κοινωνικές ομάδες το πρότυπο ήταν ο γρήγορος και δυνατός κυνηγός. Στην Αθήνα του 5^{ου} π. Χ. αι. επικρατούσε το πρότυπο του «καλού καγαθού». Στο Μεσαίωνα κυριαρχούσε το θρησκευτικό πρότυπο, ενώ στο Διαφωτισμό ίσχυσε το πρότυπο του καθολικού ανθρώπου. Στην εποχή μας όμως, επικρατεί σύγχυση και επικρατέστερο πρότυπο είναι ο οικονομικά επιτυχημένος άνθρωπος.

Είδη προτύπων

1. στην επιστήμη
2. στην Τέχνη
3. στην τεχνολογία
4. στην κοινωνία: οι ανθρώπινες προσωπικότητες

Συντελεστές δημιουργίας προτύπων

1. η οικογένεια : οι γονείς με τη συμπεριφορά τους αποβαίνουν αρνητικά ή θετικά πρότυπα.
2. το εκπαιδευτικό σύστημα: το σχολείο ανάλογα με το περιεχόμενο των σπουδών και τη συμπεριφορά των εκπαιδευτικών επιδρά στη διαμόρφωση των προτύπων.
3. τα Μ. Μ. Ε.: προωθούν εντυπωσιακά πρότυπα που εξάρουν τη φαντασία και τονίζουν τον πλούτο.
4. το κοινωνικό περιβάλλον: οι διαπροσωπικές σχέσεις και το επαγγελματικό περιβάλλον επηρεάζουν την υιοθέτηση προτύπων συμπεριφοράς.
5. το πολιτιστικό παρελθόν, η παράδοση και η ιστορία του τόπου αποτελούν χώρο αντλησης προτύπων.
6. οι πολιτιστικοί φορείς που σχετίζονται με τον χώρο των τεχνών εμπνέουν τους ανθρώπους.
7. οι άνθρωποι που διακρίνονται από το κοινωνικό σύνολο: οι καλλιτέχνες, οι πολιτικοί και οι πνευματικοί άνθρωποι ενός τόπου συχνά επιδρούν στην προσωπικότητα και στη συμπεριφορά των ανθρώπων.

Θετικά πρότυπα:

1. καλό είναι να προβληθεί το πρότυπο του ανθρώπου που είναι ιδεολόγος και διακρίνεται από ηθικές αξίες και ιδανικά δεδομένου ότι στη σύγχρονη εποχή, επικρατεί κρίση αξιών και προβολή του υλικού ευδαιμονισμού.
2. το πρότυπο του αγωνιστή που μάχεται προσωπικά για τη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών θα συντελέσει στον περιορισμό της παθητικότητας, του ατομικισμού, του εφησυχασμού και της αλλοτρίωσης.
3. ο ανθρωπισμός και η πίστη στον άνθρωπο ως αυταξία αποτελεί σημαντικό πρότυπο εφόσον σήμερα διακρίνεται ανθρωπιστικό έλλειμμα.
4. το άτομο με υγιή πολιτική συνείδηση και ενεργό συμμετοχή στην πολιτική ζωή του τόπου θα περιορίσει την πολιτική διαφθορά και τον κομματικό φανατισμό.
5. ο πνευματικός άνθρωπος που διακρίνεται από πνευματική καλλιέργεια και πίστη σε υψηλές αξίες συντελεί στην αποκατάσταση της σύγχρονης κρίσης και έλλειψης ιδανικών.

6. ο ολοκληρωμένος τόσο ηθικά όσο και πνευματικά επιστήμονας συντελεί στον περιορισμό των αρνητικών συνεπειών της εξειδίκευσης και της τεχνοκρατικής κοινωνίας,
7. το άτομο που διακρίνεται από οικολογική ευαισθησία και σέβεται το φυσικό περιβάλλον αποτελεί πρότυπο που μπορεί να συνδράμει στην περιστολή της οικολογικής κρίσης.
8. ο φιλειρηνιστής σε μία εποχή που επικρατεί η πυρηνική απειλή, οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί και η έξαρση εθνικισμού είναι αναγκαίο πρότυπο.
9. στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης προωθείται το άτομο που διακρίνεται από οικουμενική συνείδηση.
10. το πρότυπο του ατόμου που διακρίνεται από εθελοντική δράση και ενεργό συμμετοχή στην κοινωνική ζωή θα θεράπυε πολλές ανάγκες της ανθρωπίνης κοινότητας.
11. ο άνθρωπος που χαρακτηρίζεται από σωστή ιεράρχηση αξιών (ο σωστός οικογενειάρχης, ο υπεύθυνος και δίκαιος άνθρωπος κ.α.) αποτελεί υγιές πρότυπο.

αρνητικά πρότυπα:

1. προβάλλεται ο οικονομικά και επαγγελματικά επιτυχημένος άνθρωπος που μπορεί να μετέλθει ακόμα και αθέμιτα μέσα προκειμένου να επιτύχει και επικρατεί η νοοτροπία της ελάσσοнос προσπάθειας.
2. στη σημερινή εποχή προωθείται το πρότυπο του ευτυχισμένου καταναλωτή που ταυτίζει το «έχειν» με το «είναι» και διακατέχεται από πνεύμα υλικού ευδαιμονισμού.
3. τα μέσα ενημέρωσης προβάλλουν τα είδωλα, τους αστέρες της τέχνης και του αθλητισμού και κατασκευάζουν πρότυπα για λόγους εμπορευματοποίησης και αποπροσανατολισμού των πολιτών.
4. επικρατεί το πρότυπο του ατομικιστή, που δεν χαρακτηρίζεται από συλλογική δράση και δε συμμετέχει στα κοινωνικά δρώμενα.
5. προωθούνται πρότυπα βίας και επιθετικής συμπεριφοράς ή παραβατικής δράσης.
6. εξιδανικεύεται η σωματική ομορφιά και επικρατεί αδιαφορία για την ηθική και πνευματική διάσταση της προσωπικότητάς του ανθρώπου.
7. ειδωλοποιείται ο εξειδικευμένος τεχνοκράτης που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της σύγχρονης ανταγωνιστικής εποχής.
8. προβάλλονται άνθρωποι που ενσαρκώνουν τη γρήγορη κοινωνική ανέλιξη, τον καιροσκοπισμό, τον πλουτισμό με χρήση κάθε μέσου και τον αμοραλισμό.
9. προωθείται η δημοσιότητα, το ηχηρό και γνωστό όνομα.

Αίτια επικράτησης αρνητικών προτύπων :

1. η αποσπασματικότητα της γνώσης, ημιμάθεια και η επικράτηση της εξειδίκευσης.
2. η κρίση πνευματικών και ηθικών αξιών.
3. η προώθηση συγκεκριμένων προτύπων από τα Μ. Μ. Ε. μέσω των διαφημίσεων, των τηλεοπτικών σειρών και των ταινιών.
4. η ξενομανία και ο μιμητισμός.
5. πολιτικές σκοπιμότητες για αποπροσανατολισμό των πολιτών από φλέγοντα κοινωνικά ζητήματα.
6. τα αίτια του φαινομένου είναι κυρίως οικονομικά: η προσπάθεια πλουτισμού από ισχυρούς οικονομικούς παράγοντες. Πρωταρχικός στόχος της κατασκευής των ειδώλων είναι η αύξηση των κερδών για τους κατασκευαστές τους. Η προβολή τους δημιουργεί στο κοινό τεχνητές ανάγκες και επηρεάζει υποσυνείδητα στον καταναλωτή.
7. όταν μια κοινωνία δεν έχει ή δεν θέλει να προβάλλει ήρωες-πρότυπα, προωθεί στους νέους είδωλα, φτηνά υποκατάστατα. Το είδωλο καλείται να καλύψει τα υπαρξιακά κενά, τα ιδεολογικά αδιέξοδα, τις πνευματικές ανησυχίες και τους προσωπικούς

προβληματισμούς των νέων. Όταν μια κοινωνία δε θέλει να της θέτουν οι νέοι ερωτήματα, τους προσφέρει ως ηρεμιστικό τα είδωλα.

Σημασία των προτύπων για τους νέους :

1. στην προσπάθεια τους οι νέοι να εξισορροπήσουν τις προσωπικές τους φιλοδοξίες με τις απαιτήσεις του κοινωνικού περιβάλλοντος τα πρότυπα αποτελούν σημείο αναφοράς.
2. η απομάκρυνση των νέων από τα πρότυπα των γονιών δημιουργεί κενά που καλύπτονται από τα πρότυπα που υιοθετούν.
3. αποτελούν έναν παράγοντα κοινωνικοποίησης.
4. ασκούν ένα ιδιόμορφο και δύσκολα αναγνωρίσιμο κοινωνικό έλεγχο.

Πρότυπα και νέοι :**Α.οι νέοι δεν παρασύρονται από τα πρότυπα της εποχής :**

1. οι σημερινοί νέοι δεν ασχολούνται με τα κίβδηλα πρότυπα της εποχής.
2. αντιδρούν στα ψεύτικα πρότυπα και δημιουργούν δικά τους νεανικά «αντι-πρότυπα».
3. δεν χειραγωγούνται από τα τηλεοπτικά πρότυπα
4. απορρίπτουν τις αυθεντίες, γιατί διαθέτουν κριτική σκέψη.

Β.οι νέοι σήμερα παρασύρονται από τα πρότυπα της εποχής :

1. οι νέοι δεν έχουν ολοκληρωμένη ενημέρωση από την οικογένεια και το σχολείο για τους κινδύνους των ειδώλων.
2. δεν παρέχεται σωστή παιδεία και προωθείται η εξειδίκευση και η μονομέρεια της σκέψης.
3. η νεολαία δε γνωρίζει τα προβλήματα της εποχής μας.
4. στην προσπάθεια τους να αποδεσμευτούν από το κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον υιοθετούν άκριτα και παθητικά τα προβαλλόμενα πρότυπα.

Μέτρα για τον περιορισμό των αρνητικών προτύπων :

1. η πολιτεία είναι καλό να προωθεί θετικά πρότυπα.
2. απαραίτητο είναι να δοθεί έμφαση στην ανθρωπιστική παιδεία.
3. η τοπική αυτοδιοίκηση να παρέχει δυνατότητες στα άτομα για απασχόληση που ικανοποιεί τις ανάγκες και τις κλίσεις τους.